

:: Príhovor dekana

**Vážené kolegyně,
 kolegovia, študenti,**

Minulý akademický rok ubehol neuveriteľne rýchlo, rýchlejšie ako predchádzajúci. A môžem zodpovedne konštatovať, že bol úspešný.

Ako je už tradíciou, dňa 22. septembra 2008, bol slávnostne zahájený 70. akademický rok na STU. V utorok 23. septembra sme

oficiálne zahájili nový akademický rok aj na Fakulte architektúry STU slávnostnou imatrikuláciou študentov zapísaných do 1. roku bakalárskeho štúdia. A dnes možno povedať, že výučba je v plnom prúde.

Najdôležitejším procesom, ktorému sme museli venovať v minulom akademickom roku nadmerné úsilie bola príprava akreditačných spisov pre študijné programy, ktoré bude naša fakulta realizovať v tomto období vo všetkých troch stupňoch štúdia. Podklady pre komplexnú akreditáciu boli v stanovenej kvalite a termíne odovzdané R STU a Akreditačnej komisii Ministerstva školstva SR.

Po schválení komplexnej akreditácie STU a teda aj FA budeme očakávať zo strany študentov, že nebudú čakať iba na to, čo im učitelia pripravujú a ponúknu. Predpokladám hlavne ich aktivitu, tvorivosť a snahu o podporu rozvoja fakulty. Doterajšie dobré meno a úspechy sú do veľkej miery dosahované hlavne ich zásluhou. Predpokladám dobrú spoluprácu zástupcov študentov s vedením fakulty, ale i jednotlivých študentov s učiteľmi a zamestnancami fakulty. Fakultu im ponúkame dokonca ako objekt, na ktorom sa môžu pokúšať aplikovať nadobudnuté teoretické poznatky. Bolo by vhodné, aby svoje bakalárske a diplomové práce alebo iné riešenia aplikovali práve na príklade fakulty a pomáhali tak skvalitňovaniu jej činnosti.

Stojíme na začiatku nového akademického roku. Máme za sebou mnohé úspechy ako aj rekonštrukciu nových priestorov a fakulta si buduje dobré meno nielen doma, ale i v zahraničí. Nemenej dôležité je ale to, že máme predstavy ako ďalej postupovať

a chceme sa ďalej zlepšovať. Máme k tomu všetky predpoklady a závisí iba od nás, čo z nich využijeme a zrealizujeme.

Fakulta architektúry je našou fakultou a verím, že s našou spoločnou podporou bude i v budúcnosti lídrom architektonického vzdelávania nielen na Slovensku, ale postupne aj v Európskej únii. Prajem Vám všetkým úspešný štart do nového akademického roku.

Dr. h. c. prof. PhDr. Ľudovít Petránky, DrSc.

:: Slovenská technická univerzita zahájila akademický rok 2008/2009

Rektor Slovenskej technickej univerzity prof. Vladimír Bálež v prítomnosti ministra školstva SR Jána Mikolaja 22. septembra 2008 slávnostne otvoril 70. akademický rok. (Príhovor rektora STU prof. Ing. Vladimíra Báleša, DrSc. bude v úplnom znení uverejnený v univerzitnom časopise Spektrum č. 2).

:: Za účasti podpredsedu vlády a ministra školstva SR Jána Mikolaja sa slávnostne začal akad. rok 2008/2009 na STU v Bratislave.

Rezortný minister vo svojom príhovore zdôraznil, že pre školu je potrebné sústrediť sa na komplexnú akreditáciu. Dôležité je zabezpečiť najmä vedu a výskum na dostatočnej úrovni. Pripomenul, že školy majú možnosť zlepšiť svoje vybavenie a činnosť aj vďaka prostriedkom zo štrukturálnych fondov EÚ prostredníctvom svojich rozvojových projektov.

- red. -

Foto: Alexander Trizuljak

:: Zápisy do 1. ročníka štúdia na akademický rok 2008/2009

Akademický rok 2008/2009 sa oficiálne na STU začal dňa 22. septembra 2008. Novoprijatí študenti na našu fakultu mali slávnostnú imatrikuláciu dňa 23. septembra 2008.

:: Imatrikulácia študentov do 1. ročníka na FA STU.

Z celkového počtu prijatých uchádzačov 334 bolo na Bc. štúdium študijného programu Architektúra a urbanizmus prijatých 230 študentov, na Bc. štúdium študijného programu Dizajn výrobkov 40 študentov, na Bc. štúdium študijného programu Krajinná architektúra a krajinné plánovanie 29 študentov a na Bc. štúdium študijného programu Priestorové plánovanie a manažment 35 študentov.

- red.-

Foto: J. Saporová

:: Architektúra a umenie. Interview s dekanom fakulty Dr. h. c. prof. PhDr. L. Petránškim, DrSc.

Dr. h. c. prof. PhDr. Ľudovít Petránšky, DrSc. - dekan Fakulty architektúry STU v Bratislave, uznávaný slovenský výtvarný historik, teoretik aj pedagóg, patrí medzi významné osobnosti nášho kultúrneho, umeleckého, ale aj vedeckého života. S jeho menom sa spája viac ako dve desiatky výtvarných publikácií, ale aj koncepcií výstav u nás i v zahraničí, nehovoriac o množstve študentov a doktorandov, ktorých vychoval a stále vychováva.

Dr. h. c. prof. PhDr. Ľudovít Petránšky, DrSc. na FA STU prešiel rôznymi vedúcimi funkciami či ako prodekan pre styk s verejnosťou a pre doktorandské štúdium, vedúci Ústavu dizajnu FA STU a v roku 2006 sa stal prvým dekanom na Fakulte architektúry STU, ktorý je profesorom v odbore teória a dejiny výtvarného umenia. V polčase jeho funkčného obdobia sme ho poprosili o interview.

:: Pán dekan, dovoľte mi otázku, ako hodnotíte, Vy ako dekan FA a renomovaný slovenský umenovedec a teoretik výtvarného umenia a dizajnu, spojenie architektúry a umenia? A ako vnímate úlohu umenia na pôde technickej univerzity?

Univerzitnosť štúdia chápeme najčastejšie ako poukaz na celok - „universitas“. Nielen na špecifickú celosť vzťahov medzi pedagógmi a študentmi, ale aj na ucelenosť vedenia a poznania, teórie a praxe, filozofie architektúry a architektonickej a dizajnerskej tvorby.

Umenie je pri tom neodmysliteľnou zložkou architektonickej tvorby na čo poukazujú nielen „kunsthistorici“, ale hlavne sami architekti a teoretici architektúry. Vždy - v minulosti i dnes (viď napríklad posledné prednášky Rema Koolhaasa a Evy Jiříčnej na pôde FA STU) s výučbou výtvarného umenia v odboroch Dizajn a Architektúra vlastne padá a rastie architektonické školstvo. Je preto nevyhnutné, aby bola výučba rozvíjaná v tomto smere rozhodne pri tom doplnená o teoreticko-filozofické reflexie.

Výučba architektúry je postavená na 2 zásadných vyučovacích prúdoch: technickom a umeleckom, tým sa odlišuje od výučby stavebníctva, kde umenie nezohráva takmer žiadnu úlohu a kde prevažujú technicky orientované smery. Napokon od samotného počiatku architektonického školstva, ešte na FAPS STU sa aplikovali do výučby architektúry rozsiahle koncepcie výtvarnej a umeleckej prípravy, na ktorej sa podieľali vynikajúci (nielen) slovenskí umelci (ako napríklad Sokol, Fulla, Mudroch a ďalší).

:: Do akej miery sa vzájomne ovplyvňujú umenie a architektúra?

V súvislosti s výučbou teórie umenia a umeleckej tvorby je potrebné sa zamyslieť nad neustále sa zvyšujúcimi nárokmi na esteticko-umelecké hodnoty architektúry a úžitkových predmetov priemyselnej a umelecko-remeselnej výroby. Rovnako renesancia súčasného záujmu o humanizáciu architektonického prostredia súvisí s trendom trvalo udržateľného rozvoja života a teda s humánnymi tendenciami, ktoré umenie sprostredkováva a architektúra imanentne vstrebáva.

:: Prezident republiky Ivan Gašparovič na výstave 15 rokov dizajnu na FA STU, ktorú gestoroval Dr. h. c. prof. PhDr. L. Petránšky, DrSc.

:: Ako a v akom rozsahu môže umenovec ovplyvniť manažovanie fakulty?

A aj napriek niektorým „kuvičím“ hlasom, ktoré by na čele školy architektúry najradšej videli architekta, ste vo svojom pôsobení dosiahli rad významných výsledkov aj keď uplynul len polčas Vášho funkčného obdobia! Môžete špecifikovať Váš osobný prínos pre fakultu?

Môžem len konštatovať, že sa výučba podľa môjho názoru na FA obohatila a spestrila, veď architektúra a umenie sú blízkymi disciplínami a často sa prelínajú a stretávajú. Ako som už aj spomenul, že pre celé 20. storočie, a v tomto storočí to nebude pravdepodobne inak, je charakteristická syntéza vedy, techniky a umenia, a nepoznám hádam ani jedného architekta, ktorý by sa nezaoberal dizajnom, resp. dizajnom výrobkov alebo napríklad grafikou či jej digitálnou vizualizáciou.

Architekt prináša väčšinou novátorsky netradičný pohľad na výtvarný problém a naopak, výtvarné umenie je pre architekta veľkou inšpiráciou.

:: Je evidentné, že môžeme deklarovať, že za doterajšieho Vášho pôsobenia vo funkcii dekana sa vylepšila estetizácia priestorov, vidno to na pracoviskách dekanátu, ale i na mobiliári vstupných priestorov, ako aj na niektorých ústavoch. Budete v tomto trende pokračovať aj v ďalších priestoroch budovy?

Som rád, že je to tak evidentné. Estetizácia priestorov budovy bol aj jedným z bodov môjho volebného programu, takže si tým plním aj svoje predvolebné sľuby. Samozrejme, že v tomto trende budeme pokračovať a budem sa snažiť aj zo svojej pozície dekana osloviť i ďalších sponzorov, ktorí by nám pomohli tento zámer zrealizovať.

Zároveň kvitujem, že vybavenie niektorých priestorov kancelárií a chodieb ústavov boli revitalizované vďaka sponzorom a príspevkom z grantov výskumných úloh našich pracovníkov.

:: Ktorý je Váš obľúbený architekt (architekti) a čím si Vás získal?

Architekti, ktorých mám rád sú napríklad Eva Jiřičná, ktorej som aj krstil knihu a bol by som rád, keby jej bol udelený čestný doktorát našej univerzity, ďalej Jean Nouvel pre jeho zachovávanie genia loci a pre čistý koncept, Frank Gehry, aj keď sa rôznia názory na jeho tvorbu.

Sympatizujem s ním o. i. aj preto, lebo je nielen architektom, ale do veľkej miery aj dizajnérom. V neposlednom rade si vážim často citovaného Bojka Šípka a Jána Kaplického.

No aj u nás a na našej fakulte nevynímajúc, je celý rad kvalitných architektov, ktorí obohacujú európsku kultúru.

:: Prezradte nám svoje ďalšie pracovné a profesijné plány, respektíve Váš tajný doteraz nesplnený sen, ktorý by ste si rád splnil?

Fakulta architektúry minulý rok oslávila 30. výročie osamostatnenia v rámci fakúlt na STU, tak by som bol rád keby aj naďalej bolo našou ambíciou: trvalo udržiavať a rozvíjať identitu vedeckej a vzdelávacej inštitúcie a posunúť ju do úrovne, ktorá bude porovnateľná s kvalitnými zahraničnými inštitúciami tohto typu vo vyspelých európskych krajinách i vo svete. Chcem prispieť k vytváraniu a v neposlednom rade skvalitneniu podmienok pre vzdelávanie s podporou štúdia v spektre všetkých našich študijných odborov. Chcem dosiahnuť toho, aby naši absolventi boli vynikajúco pripravení pre prax, aby sa stali reprezentantmi osobnej i profesnej kvality architektonického školstva v kontexte STU na Slovensku.

Ďakujem za rozhovor.

Mgr. Kvetoslava Ferková
Foto: J. Saparová

:: Chania 2008

Hlavnou témou tohtoročného, už 11. stretnutie dekanov a zástupcov škôl architektúry¹ v meste Chania na Kréte, podľa nadpisu boli *Nové zodpovednosti škôl architektúry – príprava absolventov pre udržateľnú kariéru v architektúre*. Anglické slovo sustainability prekladané ako udržateľnosť, nárastom priemernej teploty na Zemi a hrozbou „doby ľadovej“ vo svete veľkých financií sa objavuje takmer vo všetkých oblastiach ľudskej činnosti, architektúru nevynímajúc. V Chanii sa o udržateľnosti hovorilo skôr v súvislosti s celoživotným vzdelávaním architektov ako o permanentnej téme, ktorou je prepojenie štúdia s praxou, resp. získavaním praktických skúsenosti už počas štúdia. Z diskusie vyplynulo prekvapujúce zistenie, že na väčšine škôl architektúry pôsobia v predmetoch ateliérovej tvorby praktizujúci architekti (na niektorých školách až 70 %), ktorí do školských ateliérov prinášajú konkrétne zadania svojich klientov a v mnohom tak simulujú prostredie bežnej praxe. Tento trend vedie k individuálnemu charakteru vzdelávania, obsah výučby, ktorú vedú tvoriví architekti je takmer nemožné koordinovať, čo je ešte znásobené častými zmenami vyučujúcich podľa toho, ako ktorý je vyťažený prácou s vlastnými projektmi, resp. ako ktorý architekt alebo architektka zapadajú do predstáv koordinátora príslušného študijného programu². Na druhej strane, oslabovanie hraníc

¹ program ENHSA – European Network of Head of Schools of Architecture

² Koordinátori alebo riaditelia študijných programov na mnohých zahraničných školách nesú oveľa väčšiu zodpovednosť za úspešný priebeh programu, ako naši garanti študijných programov, tomu však zodpovedajú aj ich pomerne veľké právomoci, napr. môžu vo veľkej miere zostaviť skladbu pedagógov, ktorí budú v nimi garantovanom študijnom programe pôsobiť.

národných štátov Európy, snaha o spoločný ekonomický priestor v rámci Európskej únie a s tým spojený voľný pohyb pracovných síl, vedie k úsiliu garantovať istú štandardnú profesionálnu úroveň absolventov, čoho dôsledkom sú silnejúce trendy hodnotenia škôl a snaha o vytvorenie akéhosi univerzálneho vzoru, ktorému by študijné programy mali zodpovedať, alebo sa aspoň priblížiť. Takýmto vzorom pre školy architektúry bola povestná *Architektonická smernica 85/384/EEC* s 11 bodmi, ktoré mali študijné programy vzdelávajúce architektov obsahovať. V roku 2005 ju nahradila *Smernica o odbornej kvalifikácii 2005/36/ES* (Professional Qualification Directive - PQD), ktorá je síce rozšírená pre všetky regulované povolania³, ale oných 11 bodov* tam ostalo.

Zásadný rozdiel je však v procese posudzovania spôsobilosti školy architektúry vzdelávať v odbore architektúra a udeľovať profesionálne diplomy.

Pokým platila *Architektonická smernica*, posudzovanie prináležalo vo veľkej miere architektom, lebo okrem príslušnej komisie zloženej z 3 zástupcov za každý členský štát a to za štátnu správu, školy a profesiu, v ktorej sa rozhodovalo o uznaní alebo neuznaní diplomov vydávaných k príslušnému študijnému programu, pracoval ešte Poradný výbor pre vzdelávanie a školenie v architektúre (ACETA), ktorý bol zložený výlučne zo zástupcov architektonickej profesie. Výbor po podrobnom a kvalifikovanom preštudovaní posudzovaných študijných programov pripravoval podklady pre rozhodovanie v komisii.

³ Regulované profesie: architekti, všeobecní lekári, zubní lekári, zdravotné sestry, pôrodné asistentky, farmaceuti a veterinárni lekári.

* Uvedené v článku 46 (2) príslušnej smernice.

Po nadobudnutí platnosti novej smernice sa zásadne zmenili dve veci. Kým *Architektonická smernica* bola o hodnotení akademickej kvalifikácie, nová Smernica PQD je o profesionálnej kvalifikácii, t. j. o prístupe k výkonu povolania. Znamená to, že okrem príslušného vzdelania bude potrebné preukázať aj predpísanú prax, ak sa v členskej krajine EÚ vyžaduje. Druhou zásadnou zmenou je, že žiadosti o uznanie diplomov budú posudzovať tzv. národní koordinátori, väčšinou právnici, ktorí v snahe o čo najobjektívnejšie hodnotenie ešte zvýšia tlak vytvorenie unifikovaných štandardov. Práve problematika uznávania diplomov sa stala kľúčovou témou tohtoročného stretnutia dekanov, zástupcov Združenia európskych škôl architektúry (EAAE) a Architektonickej rady Európy (ACE). Na záver stretnutia spoločná pracovná skupina ACE a EAAE vypracovala postup pre školy architektúry, ktoré budú podávať žiadosti o notifikáciu vydávaných diplomov (uznanie diplomov absolventov architektonických študijných programov).

Program stretnutí dopĺňajú vystúpenia pozvaných popredných architektov alebo pedagógov. Tentorok experimentálnu orientáciu a využitie priemyselného robota v procese architektonickej tvorby predviedli švajčiarski architekti Mathias Kohler a Fabio Gramazio. Peruánsky profesor architektúry Juvenal Baracco zaujal netradičným a mimoriadne náročným prístupom k vyučovaniu architektonickej tvorby, ktorej výstupom boli modely v merítku 1 : 1. Zlatým klincom bolo vystúpenie členky popredného holandského ateliéru MVRDV Natalie de Vries. Obidve prednášky tak prof. Baracca ako aj Natalie de Vries by si zaslúžili podrobnejší komentár, žiaľ, ako väčšina prednášok architektov sú založené na prezentácii obrázkov, a tak nám ostáva len dúfať, že niektorí z nich prijme aj naše pozvanie a budeme mať možnosť vypočuť si ich prednášky a obdivovať ich tvorbu aj u nás na fakulte.

prof. Ing. arch. Julián Kepl, PhD.

:: Stavba roka 2008 - ocenenie aj pre FA STU

Prestížna architektonická súťaž STAVBA ROKA sa tento rok konala už po štrnásťkrát. Konečný verdikt odbornej poroty sme sa dozvedeli na slávnostnom vyhlásení výsledkov 25. júna 2008 v priestoroch historickej budovy SND v Bratislave.

Do súťaže sa po zohľadnení všetkých podmienok dostalo 27 stavieb. Ich kvalitu hodnotila odborná porota, ktorej predsedal Dipl. Ing. Peter Gero z Nemecka, a podpredsedom bol doc. Ing. Štefan Gramblička, PhD. Ďalšími členmi poroty boli Ing. Katarína Bzovská, Ing. Richard Kerekeš, doc. Ing. arch. Pavol Repka, PhD., prof. Ing. arch. Robert Špaček, CSc., doc. Ing. Ivan Turček, PhD., Ing. František Solár a doc. Ing. arch. Mária Žitňanský, PhD.

Spolu s hlavnou cenou bolo v tejto súťaži udelených 13 cien deviatim stavebným dielam. Jedno z ocenení Cenu

Zväzu stavebných podnikateľov Slovenska získal pre fakultu jej prodekan Ing. arch. Branislav Somora, PhD. v kooperácii s kolektívom autorov Ing. arch. Mariánom Šovčíkom, CSc., Ing. arch. Pavlom Zárišom a Ing. arch. Jurajom Kalusom za realizáciu novostavby Európa shopping center v Banskej Bystrici – Trosky.

:: Európa shopping center

Ocenenie novostavba získala podľa rámcovo stanovených kritérií a najmä za:

- :: vysokú kvalitu stavebnej realizácie, celkovú náročnosť stavebného diela, jeho komplexnosť a urbanistický a architektonický prínos pre mesto Banská Bystrica,
- :: uplatnenie najmodernejších a najprogressívnejších technológií v stavebnej výrobe, ako aj najnovších poznatkov pri realizácii celého stavebného diela vrátane technického zariadenia budovy,
- :: zvládnutie náročných a veľkoobjemových výstavbových procesov v príprave staveniska, stavebno-technicky náročných základových konštrukcií, ako aj oporného múru súvisiacej mestskej infraštruktúry.

Vzhľadom na to, že z Fakulty architektúry STU bol do poroty tejto súťaže nominovaný aj prof. Ing. arch. Robert Špaček, CSc., poprosili sme ho o jeho poznatky a postrehy zo súťaže.

:: Váš názor na súťaž?

Musíme si neustále opakovať názov súťaže... *Stavba roka*. Mnohí architekti by z nej chceli mať ďalšiu architektonickú súťaž. To by však bol nezmysel, aj tak sme si my architekti v tejto spočiatku stavbárskej súťaži vydobili slušný priestor. Súťaž už roky vcelku stabilne reprezentuje kvalitu stavebnej produkcie a architektonickej tvorby, stavebný boom prináša dostatok dobrých realizácií. Zásada, že pre kvalitu nie je rozhodujúca veľkosť diela sa spoľahlivo potvrdzuje. Na druhej strane akoby sme občas mali radosť, že nejaká stavba bola vôbec dokončená.

Pre mňa je pozitívne, že sa celkom prirodzene presadzujú parametre udržateľnosti. Imidžová architektúra pracuje s alternatívnymi zdrojmi energie. Energetická úspornosť začína byť základným parametrom kvality.

:: Čím porota a Vás konkrétne upútalo ocenené stavebné dielo Európa shopping center?

Objektívnou kvalitou diela je vytvorenie „urbanistickej spony“ medzi starým mestom a novými sídelnými celkami. Vytvára krytú pešiu komunikáciu, akú sme začiatkom 90. rokov obdivovali napríklad v SCS na predmestí Viedne. Zatiaľ čo tam a v mnohých iných prípadoch je to línia spájajúca fiktívne koncové body, tu ide o urbanisticky logicky definovaný začiatok a koniec, alebo vice versa.

Slabým miestom kandidovania v súťaži bola nominácia len horizontálnej časti súboru bez elegantnej vertikály. Samotná kombinácia horizontály a veže, samozrejme, nie je nová, tu upútala elegancia výškovej budovy a výhľad, ktorý poskytuje. Porota však na ňu nebrala zreteľ, pretože nebola súčasťou nominácie.

Ocenená bola aj odvaha, s akou sa projektanti a realizátori „zahryzli“ do svahu, oporná (zárubná) stena je úctyhodný koncepčný a inžiniersky výkon.

Ďakujem.

Kvetoslava Ferková

:: Hľadanie kultúrnej kontinuity – nedoceňovaná téma ocenená

V kostole sv. Kataríny v Kremnici sa z príležitosti Dní európskeho kultúrneho dedičstva koná každoročne slávnostné odovzdávanie výročných cien časopisu *Pamiatky a múzeá*, v rôznych kategóriách. Tohto roku si 11. septembra bol z rúk generálnej riaditeľky PÚ SR Kataríny Kosovej a riaditeľa Slovenského národného múzea Petra Marákyho prevziať cenu aj zástupca Fakulty architektúry STU.

Ocenenie bolo udelené Spolku architektov Slovenska, šéfredaktorovi revue *Projekt* Petrovi Miklošovi a odbornej garantke Jane Gregorovej za dvojčíslo *Projekt*, slovenská architektonická revue č. 5/6 2007 venované téme *Hľadanie kultúrnej kontinuity*. Ocenenie si prišli všetci menovaní prevziať osobne – za Spolok architektov Slovenska cenu prebral prezident SAS profesor Štefan Šlachta.

Monotematické číslo bolo ocenené výročnou cenou v kategórii Publikácia - menšia tlač - drobná tlač za rok 2007. V danej kategórii bolo nominovaných vyše štyridsať diel. Rovnaké ocenenie v tejto kategórii získala aj publikácia *Portréty komorských grófov a osobností baníctva a hutníctva na území*

Slovenska v 17.-19. storočí (Čelková, M., Čelko, M. a Graus, I.). Časopis *Projekt* už viackrát venoval svoju pozornosť problematike obnovy a prezentácie architektonického dedičstva. V roku 2007 sa kolektív autorov na túto tému pozrel z globálnejšieho pohľadu a pokúsil sa koncipovať monotematické číslo, v ktorom vzťah ku dedičstvu predkov bol interpretovaný cez filter kultúrnej udržateľnosti. Zdá sa, že takýto pohľad na problematiku oslovil nielen pracovníkov zaoberajúcich sa ochranou pamiatok, ale oveľa širšie spektrum záujemcov. Potreba popularizácie kultúry sa prejavila aj v skutočnosti, že témy nominovaných a následne oceňovaných diel výrazne prekračovali hranice tradične chápanej pamiatkovej starostlivosti.

V ocenenom čísle sa problém ochrany architektonického dedičstva interpretoval vo vzťahu k celosvetovému fenoménu globalizácie a zámerné boli vybrané také realizácie, či projekty obnovy, ktoré vyhovovali kritériám pamiatkovej starostlivosti na Slovensku. Na ich realizácii sa podieľali poprední pracovníci pamiatkovej starostlivosti a absolventi zamerania *Obnova architektonického dedičstva*, ktoré má na Fakulte architektúry od roku 1989 svoju novú tradíciu.

:: Pohľad na slávnostné odovzdávanie výročných cien časopisu *Pamiatky a múzeá*. Vpravo ocenená doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD. s prof. Ing. arch. Štefanom Šlachtom.

Hlavným cieľom čísla bolo:

- :: poukázať na zachovanie určitej kontinuity pamiatkových prístupov, aplikovaných na našom území od 60. rokov 20. storočia (vznik česko-slovenskej pamiatkovej školy),
- :: medializovať skutočnosť, že zložitý proces pamiatkovej obnovy je založený na úzkej interdisciplinárnej spolupráci relevantných profesií, kde hlavným koordinátorom musí byť architekt,
- :: upozorniť na výrazný odliv technicky vzdelaných ľudí v oblasti pamiatkovej starostlivosti tak vo sfére pracovníkov pamiatkovej starostlivosti (metodici, výskumní pracovníci...), ako aj vo sfére projektovania,
- :: informovať o tejto špecifickej disciplíne, tvoriacej vo svojej podstate základy definovania kultúrnej identity laickú verejnosť ako aj potencionálnych investorov a iných užívateľov pamiatkového fondu.

Pri výbere sa uprednostňovali najmä významné objekty, areály, či cezhraničné projekty, s perspektívou etapovitej realizácie. Zo Slovenska boli zámerné vybrané príklady s uplatnením rekonštrukčných postupov. V prípade novotvarov bol uprednostňovaný výber realizácií s uplatnením reverzibilných a transparentných konštrukcií, ktoré v zmysle svetových konvencií pri ochrane architektonického dedičstva najviac zachovávajú autenticitu a integritu pamiatky a chápu stavebný pamiatkový fond ako potencionálny exponát.

Systematicky stanovená línia diferencovanej pamiatkovej ochrany je v svojej podstate prijateľná tak pamiatkarom ako aj investorom a zároveň umožňuje architektom uplatnenie vlastnej tvorivosti.

Hlavným cieľom pri koncipovaní čísla bol výber príspevkov, ktoré reprezentujú v zásade jednotnú líniu filozofie obnovy architektonického dedičstva na území Slovenska.

Boli vybrané realizácie tých architektov, ktorí problém diferencovanej obnovy chápu ako predpoklad pre zabezpečenie kultúrnej udržateľného rozvoja. Nepolemizujú o predmete ochrany. Tradíciu a jej prejavy sa snažia jednoducho chrániť a adekvátne zhodnotiť.

Architektonická interpretácia pamiatkových obnov na Slovensku nemá v našich odborných časopisoch systematickejšie zastúpenie. Bolo preto doporučené, ak by sa v budúcnosti založila tradícia pravidelného informovania o stavebných aktivitách tohto typu, aby sa na informovaní o dianí v realizačnej sfére obnovy pamiatok viac podieľali aj samotní pracovníci pamiatkových úradov.

Slávnostné odovzdávanie cien bolo organizované Ministerstvom kultúry SR, mestom Kremnica, NBS - Múzeum mincí a medailí Kremnica a časopisom *Pamiatky a múzeá – revue pre kultúrne dedičstvo*. Organovým koncertom, ktorý na záver oživil formálny akt odovzdávania cien sa iba utvrdil dobrý dojem z dobre pripravenej akcie.

doc. Ing. arch. Jana Gregorová, PhD.
Foto: autorka

:: **Revitalizácia železničného mosta Trenčín**

S podporou mesta Trenčín sa naši študenti zúčastnili architektonickej a výtvarnej súťaže. Cieľom súťaže - projektu na výtvarný a architektonický návrh revitalizácie železničného mosta Trenčín bolo nájsť inšpiratívne riešenia v rámci zmeny funkčného využitia, ktoré by slúžili ako podklad k formovaniu zadania na nový projekt revitalizácie mosta po presmerovaní železničnej trate do nového koridoru.

Súťaž bola ukončená 10. júna 2008.

s r.o.; MEIBES s.r.o.; Niko invest s.r.o.; Klimatech, s.r.o.; ISAN Radiátory s.r.o.; HERZ, spol. s r.o.; JAF HOLZ Slovakia, spol. s r.o.; Xella Slovensko, spol. s r.o.; Witzemann Slovakia, s.r.o.; DURISOL-STAV, spol. s r.o.; TC MACH, s.r.o.; Smrečina Hofatex a.s.; MIREL TRADING a.s.; HALFEN - DEHA, s.r.o.; HUTIRA Slovakia s.r.o.; Ing. Ján Plesník - XANTO; FATRA IZOLFA, a.s.; UNIVENTA s.r.o.; Schueco International KG; REHAU s.r.o.

Prezentácia súťažných návrhov sa uskutočnila dňa 9. júna 2008 v priestoroch FA STU v Bratislave - v zasadačke ústavu. Prezentáciu súťažných návrhov slávnostne otvoril a členov poroty privítal vedúci Ústavu architektúry obytných a občianskych budov. Predsedom poroty bol prof. Ing. arch. M. Šarafín, DrSc. Členovia poroty boli: doc. Ing. arch. B. Budkeová, PhD. (FA STU), doc. Ing. M. Budiaková, PhD. (FA STU), Ing. arch. L. Selcová, PhD. (FA STU), host. doc. Ing. arch. I. Hojsík, Ing. arch. Mojžiš (Schueco International KG), Ing. Niko (Niko invest s.r.o.), Ing. Kohári (Smrečina Hofatex a.s.), Ing. arch. Grožaj (Xella Slovensko, spol. s r.o.), Kellnerová (LAUFEN SK s.r.o.), Ing. Simonides (DURISOL-STAV, spol. s r.o.), Ing. Peško (Rockwool Slovensko s.r.o.), Ing. Pavelka (Robert Bosch, spol. s r.o.), Baluhova (Leier Baustoffe SK, s.r.o.), Volek (ISAN Radiátory s.r.o.). Do súťaže bolo prihlásených 58 študentov. K posudzovaniu bolo odovzdaných 44 súťažných návrhov a prezentovaných bolo tiež 44 súťažných návrhov.

Porota prijala nasledovné kritériá hodnotenia súťažných návrhov:

- :: „technologická“ architektúra, schopnosť technologické prostriedky využiť pre tvorbu originálneho konceptu, kvalita konceptu;
- :: technológia ako médium výrazu domu, originalnosť návrhu, cit pre materiál;
- :: miera znalostí nových technológií.

Porota rozhodla vytvoriť nasledovné dve kategórie súťažiacich študentov:

- :: kategória A, ktorú tvorili študenti 1, 2, 3, 4 ročníka štúdiá;
- :: kategória B, ktorú tvorili študenti 5, 6 ročníka štúdiá.

Na základe hodnotiacich kritérií porota rozhodla o poradí súťažných návrhov a udelila nasledovné ocenenia v uvedených dvoch kategóriách:

KATEGÓRIA A

a./ Ceny:

1. Petronela Pagáčová
2. Ľubica Dubeňová
3. Vladimír Hain

b./ Mimoriadne odmeny bez určenia poradia pre autorov:

Peter Baláž, Michal Mustakov a Marek Takáč
udelila firma Rockwool Slovensko s.r.o.

c./ Odmeny bez určenia poradia pre autorov:

Matej Babuliak; Tereza Bartošiková; Michala Bašová, Lukáš Biroščák - Matúš Marašák; Monika Feketeová; Daniel Hanusz, Zuzana Humajová; Tatiana Melišová; Ivana Mercelová - Martina

Mülerová; Peter Mihaľák; Viktor Mikus; Kvetoslava Miľáková; Michal Paulišin, Dávid Šandrik, Mária Tisovčíková - Viera Tišliarov, Nikoleta Trebichalská - Mariana Vašková; Kristián Zierfuss; Martin Žilinčík a Peter Pacák.

KATEGÓRIA B

a./ Ceny pre autorov súťažných návrhov:

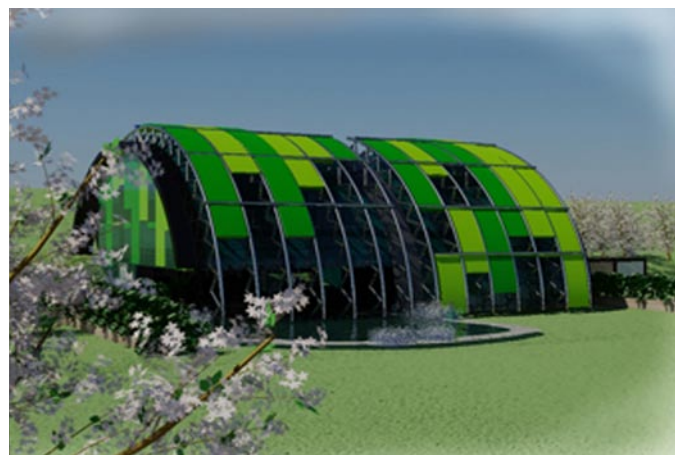
1. Zuzana Procházková
2. Peter Gajdarik - Ľuboš Červenák
udelila firma URSA SK, s.r.o.
3. Kristína Bobušová

b./ Mimoriadne odmeny bez určenia poradia pre autorov:

Natália Benčíková, Viera Kiseľová a Radovan Zelenák

c./ Odmeny bez určenia poradia pre autorov:

Monika Čajová; Veronika Hargašová, Ivica Jakabovičová; Terézia Kupčuláková; Michal Melo; Monika Mistríková; Jaroslav Ondrašina, Eva Paulíková; Tijana Petrovič; Katarína Robeková; Juraj Stieranka; Jana Chrenčíková a Daniela Čepčeková.

:: Kategória A

1. cena Petronela Pagáčová: LARIS- pavlačový bytový dom s ártiom.

Prínos súťaže sa vyznačuje mierou naplnenia kritérií architektonickej súťaže, návrhy preukázali invenčnosť architektonickej koncepcie s menovateľom nové technológie. Prvé ceny priniesli nekonvenčné návrhy s aplikáciou nových technológií. Návrhy preukázali význam invenčného konceptu pri uplatnení nových technológií. Výskum tohto druhu je prínosom pre navrhovanie architektúry, ponúka inšpiratívne návody pre architektonickú prax. Súťažné návrhy priniesli objavné koncepty, ktoré budú dokumentované v riešení výskumného grantu VEGA, grant č. 1/0859/08: *Definovanie a transformácia vplyvu nových technologických systémov do princípov navrhovania obytných a občianskych budov.*

Porota skonštatovala, že úroveň študentskej architektonickej súťaže bola vysoká. Dôkazom toho je veľká účasť a aj vysoká architektonická kvalita prihlásených návrhov.

Ocenené súťažné návrhy budú k nahliadnutiu na internetových stránkach.

doc. Ing. Mária Budiaková, PhD.

:: Cena profesora Jozefa Lacka

Na trvalú poctu pamiatke významného predstaviteľa modernej slovenskej architektúry, ktorý sa počas svojej tvorivej činnosti významnou mierou zaslúžil o odbornú profiláciu Fakulty architektúry sa každoročne koná pod záštitou Spolku architektov Slovenska, Fondu výtvarných umení a vysokých škôl architektonického zamerania - *Cena profesora Jozefa Lacka*.

:: Pohľad na vystavené projekty.

Tohtoročné fakultné kolo súťaže sa uskutočnilo v dňoch 16.-27. júna 2008. Prezentovali sa na ňom práce zo všetkých ústavov FA STU. Súťaže sa zúčastnilo 24 návrhov. Rozhodnutím šesťčlennej poroty zostavenej vedením fakulty postúpilo do celoštátneho kola 12 ocenených návrhov. Všetky prezentované návrhy, vrátane neocenených, preukázali vysokú koncepčnú a grafickú úroveň spracovania. Vybrané návrhy boli prezentované v dňoch 23.-27. júna 2008 na výstave vo vestibule FA STU.

Ing. arch. František Kalesný, PhD.

Foto: J. Saparová

:: Jesenná univerzita architektúry

:: Banská Štiavnica - Svetové dedičstvo UNESCO v ohrození. Workshop pre študentov architektúry

V dňoch 31. augusta - 7. septembra 2008 usporiadalo banskoštiavnické pracovisko Fakulty architektúry STU Bratislava v spolupráci s Mestom Banská Štiavnica a pod záštitou slovenskej organizácie ICOMOS pre študentov architektúry Jesennú univerzitu priamo vo svojom pôsobisku.

Téma prvého ročníka *Jesennej univerzity architektúry* súvisela s monitorovaním stavebno-technického historického zástavby a stavu zmien v Pamiatkovej rezervácii Banská Štiavnica, čo je reálnou povinnosťou mesta a štátu pri pravidelnom referovaní o stave lokality zapísanej na zozname UNESCO voči Centru svetového dedičstva v Paríži. Mesto Banská Štiavnica zaznamenáva v tomto roku - 15. výročie zápisu na zoznam svetového dedičstva UNESCO.

Celkový obraz mesta sa zaiste v mnohom pozitívne zmenil. Opravili sa mnohé historické domy v centre, z časti sa upravili verejné priestranstvá a pod. Na druhej strane sa mnohé historické objekty nenávratne vytrácajú z obrazu a mapy mesta.

:: Účastníci Jesennej univerzity architektúry.

Jesennej univerzity architektúry sa zúčastnilo 15 zanietovaných študentov z rôznych ročníkov FA STU a VŠVU Bratislava.

V úvode workshopu študenti podľa vopred stanovených kritérií mapovali zmeny a stavebno-technický stav historických budov v pamiatkovej rezervácii a súčasnosť porovnávali s historickou fotodokumentáciou a staršími mapovými podkladmi. Zistenia z mapovania pamiatkovej rezervácie sú alarmujúce:

- :: 20 historických objektov zaniklo (za cca posledných 20 rokov),
- :: 7 historických domov je v stave ruiny,
- :: 24 domov je vo vážnom havarijnom stave (spejúcich k stavu ruiny, kde sú padnuté strechy, prepadnuté stropy, navlhnuté a deštruované murivá),
- :: 39 domov je ohrozených (bez údržby - so statickými poruchami, poškodeniami v strešnej krytine).

Zaujímavé a alarmujúce je aj porovnanie počtu zaniknutých historických domov s počtom novostavieb v pamiatkovej rezervácii za posledných 20 rokov: z mapy mesta nenávratne zmizlo 20 domov, pribudlo vyše 30 novostavieb. Tieto čísla a súčasný trend vedú chtiac-nechtiac k úvahám ako asi bude Banská Štiavnica vyzerat' o ďalších 20 rokov...

K zániku historických objektov dochádza najčastejšie v baníckom osídlení, kde ešte stále chýba základná technická infraštruktúra, čo vysvetľuje skutočnosť, že trvalé bývanie sa v baníckej zástavbe neobnovuje, ale stáva sa sezónnou chalupárskou zónou. Označenie „havarijné domy“, alebo „ohrozené domy“ sa zďaleka netýka len baníckej zástavby, ale za posledné roky už aj architektonicky bohatých palácových domov v centre mesta.

Mnohé z týchto domov doteraz neboli pamiatkovo preskúmané (to znamená, že nie je známy ich stavebno-historický vývoj) a neboli ani zamerané.

S cieľom zachovať aspoň dokumentačnú stopu po havarijných a ohrozených historických objektoch, ktoré ešte v roku 2008 v Banskej Štiavnici stoja, ale je možné, že ďalšiu zimu „neprežijú“, sme vybrali 5 objektov na podrobné zdokumentovanie a zameranie. Napr. dom na Dolnej Resle č. 3 - je v súčasnosti v stave ruiny. Padnutá je strecha na „vežičkovej“ (2-podlažnej) časti, nad prízemnou časťou domu sa plechová strecha beztriestne rozkráda. Pri podrobnejšej obhliadke sme zistili, že jadro domu je gotické, čo potvrdzuje existencia pivnice a gotických kamenných architektonických článkov. Na fasáde sú okrem renesančných kamenných okienok zachované ešte fragmenty renesančnej maľovanej výzdoby v tvare „esíček“... V súčasnosti je dom v takom nebezpečnom havarijnom stave, že v rámci workshopu mohol byť zameraný len jeho pôdorysný obrys a podrobne zdokumentované jeho fasády s výtvarnou výzdobou. Ďalším predmetom podrobnejšieho zamerania bol dom pri hlavnej ceste oproti Klopačke - na Sládkovičovej ul. č. 4 (patrí tomu istému majiteľovi ako dom na Dolnej Resle 3). Aj tu sa potvrdilo stredoveké jadro domu – potvrdzujú to nálezy gotických kamenných portálov a gotických kamenných okien. Hmota domu a fasáda sú výrazne barokové so zachovanými fragmentmi výraznej čierno-bielej farebnosti omietok.

Okrem týchto domov bol dokumentovaný aj dom na Katovej ul. č. 6 - vlastník je opäť totožný s prvými dvomi spomínanými domami!

Dom je architektonicky jednoduchší, ale jeho pôsobenie medzi dominantami mesta - vstupná brána do židovského cintorína a Nový zámok veľmi výrazné. Otázka dokedy... Na dome je zo zadnej strany ukradnutá plechová krytina a zrútený krov.

Počas workshopu študenti zdokumentovali a zamerali aj iné architektonické typologické druhy, tiež s menším stupňom poškodenia.

Architektonickým a pamiatkarským zážitkom sú nevyužívané krídla budovy rímskokatolíckej fary (pravdepodobne stredovekého hostinca). V objekte účastníci workshopu voľným okom „listovali“ čítankou slohov - od gotického prízemnia (so všetkými intaktne zachovanými detailmi) k renesančnému poschodiu (tiež so všetkými intaktne zachovanými detailmi) až k eklektickej výzdobe na hlavnej fasáde fary. Milá a krásna bola úloha pre tých študentov, ktorí dokumentovali a zamerali netypický banícky dom na Kamennej ul. č. 12, postavený ako zrub s pôvodne využívaným podkrovím pod masívnou mansardovou strechou.

Jesenná univerzita architektúry bola všestranne prospešná: pre mesto, aj pre študentov. Študenti architektúry zanechali pre naše archívy, v lepšom prípade aj pre budúce obnovy týchto ohrozených a havarijných domov, podrobnú dokumentáciu a zamerania.

Pre študentov je dotyk s reálnou architektúrou dobrodružstvom: rozoznávajú výtvarné prejavy v jednotlivých slohových obdobiach, hľadajú v čom spočíva harmónia historickej architektúry, uvedomujú si proporcie detailov jednotlivých slohových prvkov ... Kvôli čo najvernejšiemu zakresleniu reálneho stavu pamiatky a kvôli znázorneniu ich výtvarného pôsobenia pracovali študenti klasickými kresliarskymi pomôckami, nie počítačovou grafikou. Nakoniec tento fakt doniesol aj psychologicky účinok - precítenie historického objektu niekoľkonásobne: pri poznávaní, pri zameralí, pri jeho kreslení, kolorovaní... Študenti nadšene išli až do najmenších detailov (napr. vykreslenia systému zámky na gotických drevených dverách, znázornenia a odstupňovania omietkových vrstiev, výtvarného znázornenia patiny veku materiálov...).

Výsledky týždňového workshopu študenti prezentovali početne prítomnej verejnosti na výstave, ktorú sme usporiadali v závere podujatia v priestoroch FA STU v Banskej Štiavnici. Ich kresby sú vyjadrením hlbšieho poznania historických architektonických hodnôt a vyznaním zároveň.

Zistenia, ktoré priniesla *Jesenná univerzita architektúry* sú alarmujúce a skutočne naplňajú zdanlivo trúfalý názov jej prvého ročníka *Banská Štiavnica – Svetové dedičstvo UNESCO v ohrození*.

Ing. arch. Katarína Vošková
Foto: Andrea Mokraňová

:: Ako chutí stolárska prax - priblíženie študentov nábytkárskej praxi

V poslednom čase sa dostalo do popredia virtuálne projektovanie interiérových prvkov, ktoré však so sebou prináša mnohé úskalia, ak nie je vyvážené skúsenosťou návrhára s konkrétnym materiálom.

Rozšírenie vzdelávania o praktickú oblasť technológie tvorby interiérových prvkov korešponduje s overenou pedagogickou metódou, že osobná skúsenosť je najefektívnejšou formou vzdelávania. Na zahraničných vysokých školách má takáto forma vzdelávania tradičné zastúpenie aj s patričným dielenským vybavením.

Dobré poznatky o technologickej stránke spracovania materiálov sú rozhodujúce pri schopnosti uplatnenia absolventov FA STU predovšetkým vo výrobnej oblasti ako interiéroví a priemyselní dizajnéri atypických výrobkov. Schopnosť návrhárov rozumieť aj výrobnej stránke veci je vysoko hodnotená práve zo strany zamestnávateľov vo výrobnej oblasti (výrobcovia nábytku, atypové dielne).

Práve preto sa pri podávaní projektu ESF - *Zvyšovanie kvality vzdelávania v architektúre a dizajne*, vznikla aktivita A1 – *Základné technológie výroby nábytku a ostatných interiérových prvkov*, s cieľom zvýšiť kvalifikačný potenciál budúcich dizajnérov v oblasti technológie tvorby a výroby interiérových prvkov.

Pri koncepcii tejto časti projektu som sa inšpirovala študijným programom odboru *Priemyselný dizajn nábytku* na Drevárskej fakulte TU vo Zvolene, kde boli pre študentov v minulosti k dispozícii plne vybavené školské dielne a prax v nich bola súčasťou viacerých predmetov, takže študenti prichádzali do styku s dielenským prostredím už od 3. ročníka. Bolo to dôležité predovšetkým pre študentov, ktorí nemali absolvovanú jednu z drevárskych priemysloviek.

Sama som absolventkou tohto odboru a so všeobecným gymnaziálnym stredoškolským vzdelaním, takže z vlastných skúseností viem oceniť takúto možnosť spoznať svet dizajnu nábytku z praktického hľadiska už od študentských čias.

Študenti, ktorí absolvovali workshopy v rámci tohto ESF projektu na Fakulte architektúry už budú takisto pristupovať ku navrhovaniu nábytku inak ako predtým.

Je tu vždy polemika, či im lepšou znalosťou materiálov, konštrukcií a technológie výroby nábytku „nepriстриhneme krídelká tvorivosti“, ale aj tak je to veľká výzva nielen pre študentov, ale aj pre dizajnérov v praxi, byť tvoriví a pritom zohľadniť aj technickú a ekonomickú stránku veci.

Uskutočnením takéhoto workshopu, v ktorom pochopia technológiu výroby nábytku od spracovania základných materiálov až po montáž finálnych produktov, sa dá doceliť zvýšenie kvalifikačného potenciálu budúcich dizajnérov (študentov posledných ročníkov). Preto plánujeme pokračovať v podobných aktivitách aj po skončení projektu.

Fakulta architektúry STU nemá vlastné dielenské priestory. Bolo teda nevyhnutné zorganizovať, a ani v rámci bratislavského regiónu nie sú k dispozícii, pre tento kurz adekvátne vybavené priestory s odborným personálom. Najlepšie podmienky podľa našich poznatkov sú vytvorené v dielňach SPŠ drevárskej v Spišskej Novej Vsi.

Celý cyklus prebiehal tak, že študenti tvorili najprv formou 5-dňových tvorivých dielní výrobok, kde priamym výstupom bol ideový návrh a model v mierke 1 : 5 alebo 1 : 10.

Tento ateliérový seminár sa uskutočňoval pod vedením rakúskeho dizajnéra a interiérového architekta Prof. Wolfganga Haipla z Viedne, kde študenti mali možnosť zažiť aj rôzne neštandardné metódy tvorby a výučby.

Je to dizajnér s dlhoročnou praxou aj v oblasti výučby, keďže dlhé roky prednášal na Universität für Angewandte Kunst. Skutočnosť, že študenti boli nútení pracovať sústredenou ateliérovou formou 5 dní, bola pre nich takisto novinkou, pretože sa v súčasnosti od tejto formy výučby na FA upúšťa a viac sa preferuje individuálna práca a osobné konzultácie. Potláča sa tak dosť „ateliérový duch“, ktorý tak dobre poznajú staršie ročníky.

Prvý ateliérový cyklus prebehol od 21. do 26. januára 2008 a druhý od 13. do 16. mája 2008. Následne po nich prebehli ešte pre študentov náročné prípravy technickej výrobnej dokumentácie, kde museli dodať podľa možností čo najpodrobnejší výrobný výkres a kusovník dielcov. Táto časť je pre nich obzvlášť dôležitá, aby sa naučili čo najlepšie komunikovať so stolármi alebo čalúnnikmi.

Témou prvého workshopu bol *Stól - tabula rasa* a témou druhého bol *Design research*, na ktorých študenti boli nútení okrem iného navrhnuť výrobok s ohľadom na cieľovú skupinu. Výrobky mali súvislosť s ich semestrálnym projektom návrhu interiéru Mestskej knižnice v Bratislave.

Následne po cca 2 mesiacoch prípravy výkresovej dokumentácie sa organizoval 5-dňový dielenský workshop v Spišskej Novej Vsi. V rámci tohto projektu bol zabezpečený prenájom dielne, materiál na výrobu prototypov, cestovné, strava aj ubytovanie. Na študentoch už ostávalo len pustiť sa s chuťou do práce. Väčšinu účastníkov boli predovšetkým zástupkyne slabšieho

pohlavia. No mnohí z nich boli prvýkrát takto priamo v stolárskych dielňach, nebolo možné ich hneď od začiatku pustiť priamo ku drevoobrábacím strojom, ktoré boli náročné a hlavne nebezpečné na obsluhu. Z týchto dôvodov im boli delegované asistenčné práce, pri ktorých sa takisto veľa naučili. Napríklad zosadzovanie dýh, brúsenie, vyrezávanie s vrchnou frézku, natieranie prírodnými olejmi ako aj povrchová úprava a pod.

Hlavný koncept bol, aby študenti boli prítomní pri celom procese výroby, aby videli spracovanie materiálov od predvýroby až po povrchovú úpravu. Nie pri všetkých modeloch to bolo možné, ale snažili sme sa to zorganizovať tak, aby mali možnosť vidieť aspoň jeden výrobok až po finálnu úpravu.

Záverečné fázy výroby si frekventanti overili rôznymi technikami spracovania predovšetkým dreva a drevných materiálov, kovov a plastov na tvorbu svojich vlastných modelov v mierke 1:1. Priamy kontakt študenta s materiálom prehĺbuje zainteresovanosť pre daný odbor, zlepšuje technické a remeselné zručnosti a zásadne ovplyvňuje schopnosť navrhovať funkčné interiérové prvky.

Najdôležitejší bol, ale moment ich autorského dozoru, keď museli flexibilne reagovať na zmenené okolnosti, keď sa ten ktorý detail nedá zrealizovať tak ako si pôvodne predstavovali a museli priamo na mieste riešiť jeho možnosti. Preto ich aktívna eventualita byť priamo pri tom procese, bola veľmi poučná pre ich budúce účinkovanie v praxi.

Prvý marcový cyklus sa uskutočnil podľa plánu v školských dielňach Združenej strednej školy (predtým Strednej priemyselnej školy drevárskej v Spišskej Novej Vsi) za účasti ich vlastných majstrov - našich lektorov, ktorí majú bohaté skúsenosti s prácou so študentmi dizajnu nábytku, keďže tu majú tento odbor už niekoľko desaťročí. Druhý, ktorý sa konal prvý septembrový týždeň, sa musel, ale uskutočniť inde - v priestoroch súkromnej stolárskej dielne, pretože školské dielne boli práve v procese prestavby. Prostredie súkromnej firmy nám, ale umožnilo flexibilnejší prístup a hlavne rýchlejšie dodanie hotových prototypov.

Pri druhom cykle už boli prítomné aj čalúnnické prvky, preto sme angažovali aj odborníka na čalúnenie - Ing. P. Krátkeho. Exkurzia a práce v jeho dielni boli pre účastníkov určite zážitkom, bolo pre nich zaujímavé vyskúšať si vlastnoručne rôzne čalúnnické techniky.

V súčasnosti pripravujeme prvú prezentáciu prototypov ako fakultný stánok na výstave MODDOM na Inchebe v Bratislave, ktorá sa uskutoční 22. - 26. októbra 2008, týmto Vás všetkých srdečne pozývame.

Ing. Veronika Kotradyová, PhD.

Foto: autorka

:: Výstava YO.V.A 2 mladých viedenských architektov – YOUNG VIENNESE ARCHITECTS 2

V dňoch 22. septembra až 10. októbra vo vestibule fakulty architektúry bolo možné vzhľadnú reprezentatívnu výstavu mladých viedenských architektov, ktorí sa v takejto forme prezentujú pred domácou ako i zahraničnou verejnosťou už druhýkrát. Výstava sa zrealizovala za spolupráce Magistrátu hlavného mesta Viedne v zastúpení Ing. Wolfganga Dvoraka, Slovenského spolku architektov a jej predsedu prof. Štefana Šlachtu a spoločnosti COMPRESS a jej vedúcej pani Mgr. Eriky Rožkovej.

Samotná výstava, ako i slávnostné otvorenie 22. septembra a seminár pre študentov architektúry, ktorý sa konal 1. októbra poodhalili koncepciu rozvoja mesta Viedne a jeho architektúry, stratégiu podpory mladých architektov Magistrátom vo Viedni a predovšetkým tvorbu vybraných mladých viedenských architektonických ateliérov: SUE ARCHITEKTEN, HEIN-TROY Architekten, CHRISTOPH KARL + ANDREAS BREMHORST Architekten, HOLODECK architects, SUE ARCHITEKTEN, SOLID architecture, x architekten, Teilnehmende Architekt/-innen, kiskan-kaufmann, t-hoch-n ARCHITEKTUR, gharakhanzadeh sandbichler architekten zt gmbh...

:: Doc. Ing. arch. Lubica Vitková, PhD. zahajuje výstavu mladých viedenských architektov.

Veľký podiel na celkovej kvalite stratégie rozvoja mesta a realizácie kvalitnej architektúry vo Viedni má kultúrna tradícia a storočné skúsenosti s komunálnou bytovou výstavou. Na tie nadviazal nový územný plán Viedne zo začiatku deväťdesiatych rokov a v súčasnosti strategický rozvojový programom STEP. Viedenský magistrát v rámci uvedených materiálov dôsledne sleduje tvorbu obrazu mesta a kontinuitu imidžu mesta kultúry. V rámci Európskej únie a prepracovaných stratégií hlavné mesto Rakúska Viedeň usiluje o osobitú pozíciu vo vzťahu k iným európskym mestám. Viedeň sa stáva významným

kultúrnym centrom, nadväzujúc tak na svoju tradíciu. V tomto kontexte sa architektúra stáva zrkadlom kultúrnych, politických a ekonomických aktivít mesta a predstavuje dôležité médium tvoriace jeho „imidž“.

Za posledné roky je možné tieto tendencie sledovať nielen v programe rozvoja mesta, ale i na jeho realizácií.

- Vo väzbe na kultúrno-spoločenskú tradíciu sú to najmä projekty s kultúrno-spoločenským významom:
 - :: projekt Expo 1995, neskôr modifikovaný na dostavbu UNO – City,
 - :: projekt rozvoja štvrte múzeí (Muzeum Quarter) a technického múzea.
- Na tradíciu komunálnej bytovej výstavby a s ňou súvisiacu kultúru bývania nadväzuje program vnútornej prestavby mesta a rozvoj nových mestských obvodov na periférii. Obe tieto formy rozvoja bývania sú navyše spojené s výstavbou verejných zariadení, z ktorých je najkomplexnejší program rozvoja škôl – Program 2000.
- Okrem uvedených väčších projektov sa všeobecne venuje veľká pozornosť výstavbe verejných budov pričom sa podporujú nové a nekonvenčné architektonické riešenia.

Špecifickým faktorom Viedne v porovnaní s Parížom, Londýnom alebo Berlínom je, že má oveľa menšiu vyššiu strednú triedu (má menej priemyselníkov, businessmanov, nezávislých patrónov...), ktorá ovplyvňuje a podporuje modernú architektúru. Preto magistrát Viedne zabezpečuje projektový manažment pre značnú časť výstavby podporovanej mestom, čím dáva priestor špičkovým architektom, ale i mladým architektonickým ateliérom a ženám architektkám podieľať sa nielen na projektoch, ale i samotnej realizácii výstavby.

Táto politika projektového manažmentu, ktorá sa vo Viedni praktizuje už od začiatku 80. rokov zabezpečila Viedni bohaté spektrum stavieb, obytných súborov, komplexov objektov s mnohotvárnou architektúrou, rôznorodými urbanisticko-architektonickými koncepciami. Väčšina realizácií sa od seba odlišuje i vďaka odvahe experimentovať.

Pre architektov, mestských manažérov a územných plánovačov sú výsledky práce viedenského magistrátu a jeho prepracované stratégie rozvoja mesta cennou skúsenosťou a vhodným príkladom manažmentu územného rozvoja a systému podpory kvalitnej architektúry.

Pre bratislavských architektov a študentov architektúry je Viedeň častým cieľom architektonickej turistiky a zdrojom poučenia a inšpirácií.

Vzhľadom na historickú blízkosť, ale najmä intenzívne kontakty medzi Bratislavou a Viedňou výstava **YO.V.A 2 mladých viedenských architektov** – zahájila putovanie po ďalších mestách strednej Európy práve v Bratislave a na pôde Fakulty architektúry.

doc. Ing. arch. Lubica Vítková, PhD.

Foto: J. Saparová

:: Španielsko – exkurzia Fakulty architektúry STU

Španielska architektúra v ponímaní klasickej moderny v našom poznaní neznamenala nič výrazne charakteristické ako fínska, britská, nemecká či francúzska. Tento mýtus sme sa snažili prelomiť exkurziou do Madridu a Barcelony. Bola to cesta náročná, veď Madrid je od Bratislavy vzdialený asi 2500 km. Aj keď cesta bola, samozrejme, delená na reálne vzdialenosti a prerušovaná nielen povinnými prestávkami pre pánov vodičov, ale aj žiadaným spánkom pre účastníkov zájazdu. Aj tak sa pri takejto dlhej ceste musia minimálne dve noci stráviť posediačky v autobuse. Obvyklé limity v množstve informácií boli už len v našej fyzickej odolnosti a objeme záznamových zariadení našich fotoaparátov.

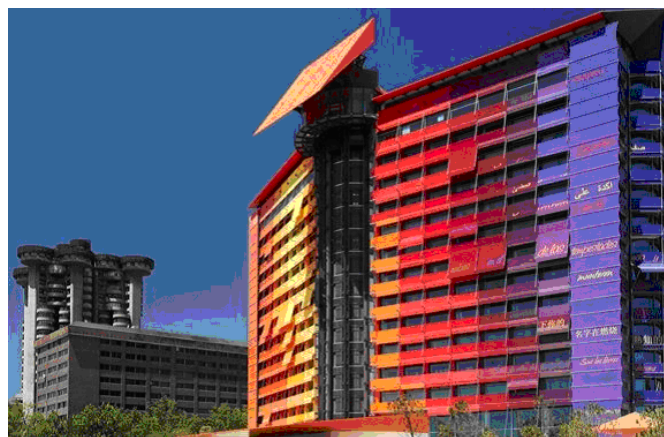
:: EXPO VODA 2008

Jeden z cieľov našej cesty bol aj v návšteve svetovej výstavy o vode – EXPO VODA 2008 – v Zaragoze. Na tejto svetovej výstave malo svoje zastúpenie aj Slovensko, no naša účasť nemala tak silný ohlas ako napr. africké štáty. Jar v Španielsku má už svoje charakteristické „grády“ a tak skoro dvojhodinové čakanie na slnku v nekonečných radoch pred vstupom do areálu EXPA bolo vyčerpávajúce. Celý svet si konečne začína vážne uvedomovať dôležitosť vody pre život ľudstva na zemeguli a na tejto výstave to aj bolo cítiť.

:: Madrid

Madrid, hlavné mesto Španielska, má viac ako 3 milióny obyvateľov, je tiež hlavným mestom rovnomennej provincie, ktorá je súčasťou jedného zo 17 autonómnych spoločenstiev Španielska. Je sídlom vlády a španielskeho kráľa Juana Carlosa I. Najznámejšími areálmi mesta sú Prado, jedna z najslávnejších a najrozsiahlejších galérií na svete a Kráľovský palác, umiestnený v prepychovej záhrade z 18. storočia. Populárne centrum Madridu Puerta del Sol má na južnej strane miesto nazvané „Kilometre Zero“, kamennú tabuľu, na ktorej sú vyznačené vzdialenosti do všetkých kútov Španielska i Európy práve z tohto východiskového bodu.

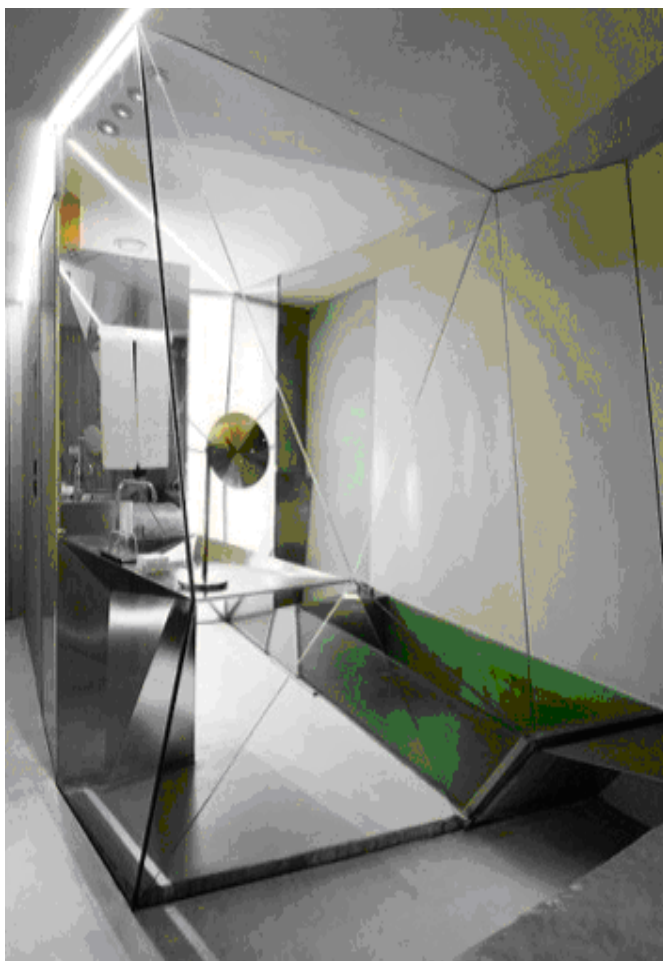
:: Hotel Puerta América – priechod s úryvkami básne.

Kedže sme však mali možnosť navštíviť aj nie každodenné architektonické skvosty, boli sme priam unesení aj najnovšími realizáciami stavieb na bývanie. (Kedy k tomu dôjde u nás?). Madrid je známy nielen historickými architektonickými skvostami, ale aj novými konceptmi objektov rôznych funkcií. Medzi nimi v súčasnom období dominuje dnes už známy hotel Puerta América. Majiteľ hotelovej siete Silken, do ktorej hotel patrí, však poveril pre každé poschodie iného z tvorcov.

Ba aj sir N. Foster, autor budúceho hotela tejto siete v Londýne prijal ponuku na jedno poschodie a bol snáď najracionálnejším spomedzi všetkých ostatných autorov. 19 tvorcov alebo architektonických kancelárií vtlačilo svojou koncepciou každému poschodiu naozaj individuálnu „tvár“. Medzi nimi naisto dominuje poschodie od Zaha Hadid, využívajúce jeden z najnovších hitov medzi plastmi – Hi Mac. Pre spoločnosť Silken, ktorá prevádzkuje v Španielsku sieť už 30 luxusných hotelov, bol minulý rok veľmi úspešný. (Cena za jednu noc dosahuje 15 000.- Sk...) Niekoľko mesiacov pred hotelom Puerta América získali hotel v Bruseli a tento rok plánujú otvoriť luxusný 5-hviezdičkový projekt v centre Londýna od N. Fostera.

:: Izba od – Plazma Studio.

Pod dizajn tohto 5-hviezdičkového madridského hotela s 342 lôžkami sa podpísalo množstvo tvorcov. Autorom hrubej stavby, pripomínajúcej svojimi krídlami roztvorenú knihu, je SGA Estudio, ktorú do básne Libertad (sloboda) „zabalil“ francúzsky architekt Jean Nouvel. Úryvky tejto básne od Paula Éluarda sú v mnohých jazykoch roztrúsené po celej fasáde hotela - či už na hliníkových paneloch alebo na polohovateľných markízach. J. Nouvel nazval projekt „Mad Hotel“, z ktorého sa čoskoro stane vraj múzeum moderného dizajnu. Hviezdne architektonické mená ako Jean Nouvel, Javier Mariscal, Arata Isozaki, Ron Arad, David Chipperfield, Norman Foster, Zaha Hadid a ďalší spôsobili nielen niekoľkonásobné prekročenie plánovaného rozpočtu, ale aj pre investora problém udržania takého množstva súťaživých egocentrikov na uzde. Konečný výsledok však stojí za to a iba prosté stlačenie gombíku vo výtahu prenesie návštevníka do úplne odlišného sveta na každom poschodí a zmení spôsob nazerania na architektúru.

Každý z autorov bol oslovený priamo, každý dostal rovnakú plochu s presnými rozmermi izieb, rovnakú sumu peňazí a úplnú slobodu. Autor opláštenia hotela dostal tiež možnosť navrhnuť celkovo 12 izieb na dvanástom poschodí s prívlastkom „libertine“ (roztopašné), ktoré zároveň patria medzi tie najdrahšie. O ďalších architektonických skvostoch snáď nabudúce.

prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD.

:: Zolo Palugay - exkluzívne

V priestoroch Delovej bašte Trenčianskeho hradu sa dňa 5. júla 2008 konala vernisáž výstavy obrazov Výtvarnej skupiny 6+1. Prestížnou súčasťou tohto podujatia bol aj významný akt - krst monografie o akademickom maliarovi Zolovi Palugayovi. Autorom knihy je dekan Fakulty architektúry STU Dr. h. c. prof. PhDr. Ľudovít Petránsky, DrSc. Publikácia vyšla v edícii Zlatý fond Slovenského výtvarného umenia.

V príjemnej, letnej atmosfére monografiu pokrstil považský kráľ Bolek Polívka, a to veľmi originálnym spôsobom - kyticou, zväzkom raže. A ako vtipne poznamenal aj z tejto kytice môže byť po spracovaní výborná ražná pálenka.

:: Monografiu o akademickom maliarovi Zolovi Palugayovi krstil kráľ Považia Bolek Polívka.

:: Zolo Palugay

Inovovaná a významne doplnená publikácia vychádza takmer po štvrtstoročí (Petránsky, Ľudo: Zolo Palugay. - Bratislava : Pallas, 1974. 252 s.). Predstavuje ucelený, autentický a komplexný obraz výtvarného diela Zola Palugaya, ktorého radíme k zakladateľom slovenskej moderny.

Úvod reprezentatívnej publikácie začína emotívne ladeným citátom, ktorý personifikuje a charakterizuje osobu akademického maliara:

„ Po slovenských, slnkom zaliatych lúkach rastú ružové kvety. Na belasom nebi zháňajú sa chmáry. A v tomto belasistom jase stojí samotný človek, naplnený láskou - to je slovenský umelec. Zavalia nás vrchy zúfalstva, ale z hlbokých dolín snov vyletí vták a my, poľovníci belasých vtákov razom pocítíme božský dar bájky, dar veľkého šťastia a rútime sa slepo za ním“.

Modrý vták (1924)

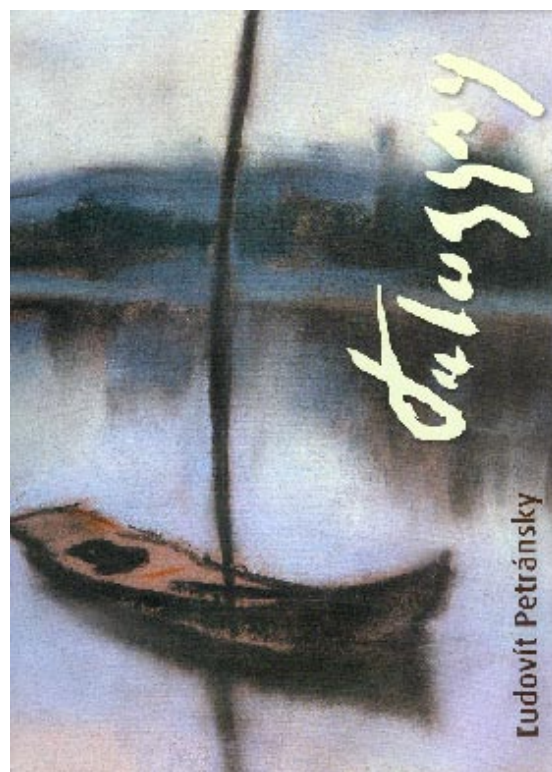
V monografickej práci nájdeme okrem olejov, akvarelov, pastelov, grafičiek alebo kresieb, ktoré sa nachádzajú v slovenských galériách a múzeách a ďalších inštitúciách aj diela, ktoré sa nachádzajú v zbierkach u mnohých súkromných zberateľov na Slovensku. Výrazným posunom oproti minulému vydaniu je obohatenie a rozšírenie o výtvarné diela, ktoré neboli dodnes ešte nikde publikované a zverejnené. V relatívnej komplexnosti sú jej najväčšie pozitíva i záväzný príklad, ktoré ani čas ani nepochopenie nemohli a nemôžu zatlačiť do úzadia.

:: Inšpirácia kvetmi, stromami, chalupami a Tatrami

Z. Palugay sa priatelil najmä s maliarmi Milošom A. Bazovským z Turca a Liptákom Jankom Alexym. Navzájom sa navštevovali, inšpirovali na spoločných cestách po strednom Slovensku, spolu vystavovali, prednášali, čo to moderné umenie vlastne je.

Knihou reprezentuje celú šírku umelcovho tematického zámeru a význam jeho tvorby. Svojim rozsiahlym a mimoriadne významným dielom úprimne vyznal lásku, úctu a obdiv k Slovensku, jeho prírode a ľudu. Inšpiroval sa krajinou samotnou, ale i tvarovou a farebnou krásou ľudového výtvarného prejavu.

Senzitívne vnímal výnimočnosť tradičnej ľudovej kultúry, tvorivú silu jej prejavu, pričom sa nechával priamo inšpirovať bohatstvom krajinných a figurálnych motívov. Uchvátili ho najmä hory, rozkvitnuté lúky a zákutia s vidieckou architektúrou. Častými motívmi v jeho tvorbe boli motívy stromov a kvetov.

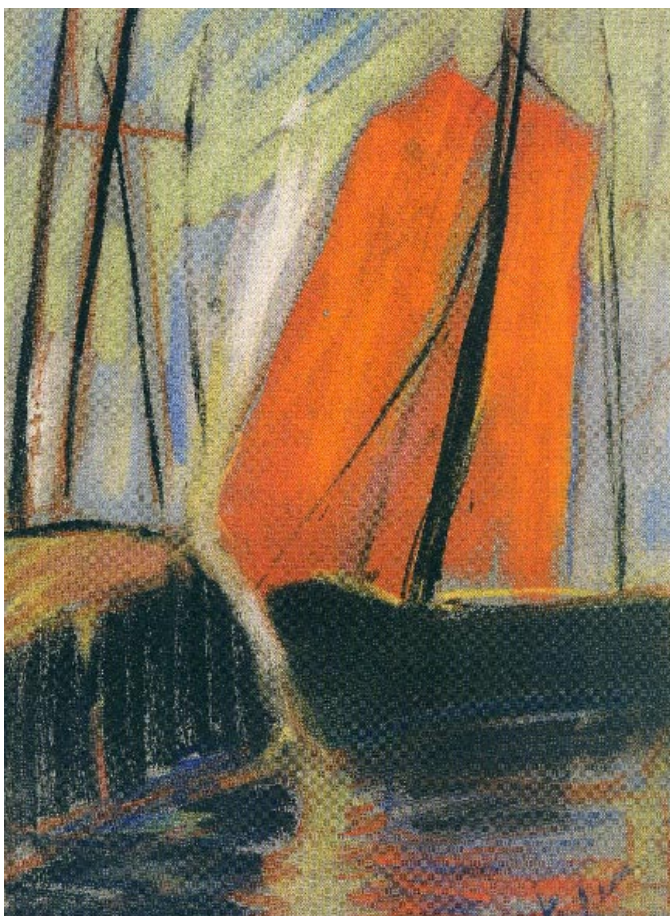

Ľudovít Petránsky

Námetovo obohacujú jeho výtvarnú tvorbu aj záznamy a obrazy z jeho ciest po Európe. V celej jeho produkcii sa odrážajú jeho bezprostredné zážitky. Prezentujú jeho vnímanie a vzťah k obklopujúceму svetu, zdroje jeho tvorby i umeleckého napredovania.

Pri maliarskych technikách sa mu priraduje jeho zakladateľské postavenie pri rozvíjaní slovenského akvarelu, no akcentujeme najmä, že kombináciou secesných, expresionistických a symbolických prvkov si vytvoril originálny štýl.

K jeho hlavným vyjadrovacím prostriedkom patrí štylizácia tvaru, ohraničenie plôch dynamickými krivkami, jasná farebnosť, alebo naopak použitie čiernej v prospech expresivity

:: Z. Polugyay: Červená jachta. 1925.

Jeho osobný expresionizmus sa prejavil v tematike rastu a dynamických živelných zmien v prírode a v námete dedinských chalúp abstrahovaných do znaku.

K najdôležitejším pozitívam monografie patrí jej paralelná anglická mutácia. Ďalej je to originálny, jednotný vizuálny štýl publikácie a jej vysoká grafická kvalita. Bohatý rozsiahly úvodný text s ilustráciami diel umelca je obohatený o rozsiahly dokumentačno-informačný a poznámkový aparát. Tvoria ho zoznam minimalizovaných diel s kompletným popisom (názov,

rok, technika, rozmer a lokácia), životopisné údaje Z. Palugyaya obohatené o personálnu fotografickú dokumentáciu a výber výstav s podrobnou osobnou bibliografiou.

Na záver len konštatovanie autora knihy Dr. h. c. prof. PhDr. L. Petránskeho, DrSc., patriaceho k tým teoretikom výtvarného umenia, ktorý sa životom a tvorbou akademického maliara Z. Palugyaya zaoberá už desiatky rokov: „Výskum diela Zola Palugyaya sa touto monografiou, prirodzene, nemôže skončiť. Je nevyhnutné vracať sa k nemu z rôznych aspektov, začleňovať ho do širších konfrontácií i súvislostí a v rámci syntetických prác či výstav opätovne upozorňovať na jeho prínos do vývinu slovenského moderného umenia“.

Mgr. Kvetoslava Ferková
Foto: R. Kolek

f

:: Lubici Vitkovej: denne trochu urbanizmu

V úvode tejto mojej zdravice k životnému jubileu doc. Luby Vitkovej mi nedá nespomenúť si na naše mladšie časy, keď som bol ešteako úplne mladý asistent alebo ešte len aspirant vohnaný do pedagogického procesu v ateliérovej tvorbe sídiel (bolo to obdobie, keď na FA absolvovali študenti dva veľké urbanistické ateliéry...). Moje zadanie znelo – Trenčianska Teplá a zadal som ho v spolupráci s Urbionom. Prihlásili sa

mi dvaja mladí sympatickí ľudia, dnes známy architekt Peter Vitko a Ľubka. Myslím, že o ich spoločných životných putách bolo rozhodnuté už vtedy, tak si nejdem robiť zásluhu že ich spojil môj ateliér. Meno Vitko mi vtedy veľa nehovorilo, ale zato z Ľubky som mal prirodzený rešpekt – je dcérou našej veľmi známej a uznávanej pedagogičky Grandtnerovej, ktorá nám často pomáhala prekonávať ťažké chvíle štúdia staviteľstva u náročného doc. Škorupu. Dodnes mám ten výsledok ateliérovej práce pred očami – na hnedých rematriciach čiernym tušom a pastelkami návrh, ktorý bol spracovaný vysoko kvalitne obsahovo i graficky a dostal výbornú. Po absolvovaní školy v roku 1983 nastúpila do Projektového ústavu obchodu a cestovného ruchu, kde zotrvala až do roku 1990. Preto ma po čase príjemne prekvapilo, keď Ľubka nastúpila v roku 1990 na vtedajšiu Katedru urbanizmu a územného plánovania na aspirantúru. Tému Obchod ako mestotvorný prvok – obchodný urbanizmu vypísanú školiteľom prof. Kavanom obhájila v roku 1993, v prechodnom období bola

jednou z mála, kto za ašpirantúru namiesto predošlého CSc., dostal titul PhD. Potom už nastúpila na Katedru urbanisticko-architektonických súborov ako odborná asistentka. Docentúre v roku 2001 venovala tému *Polyfunkčné urbanistické štruktúry*. Spolu s manželom a „spolužiakmi“ (najmä Kobákom a Pleidelom - neviem nájsť iné primerané akademické pomenovanie) pracovala a pracuje najmä na úlohách v urbanistickej dimenzii zón. Z tejto tvorivej dielne spomeniem spoluautorstvo na štúdiách pre Šaľu, kde o. i. vyhrali aj architektonicko-urbanistickú súťaž. Zo súťaží ma zaujal ešte návrh pre Martin - Košúty s Mirom Kollárom. V Bratislave je známa realizácia rekonštrukcie Dullovoho námestia v Bratislave (s manželom a Kobákom). Výkon profesie realizuje ako autorizovaná architektka komory architektov. Výpočet štúdií a územnoplánovacích dokumentácií by bol obsiahly. Okrem toho sa na fakulte výrazne zapája do riešenia vedeckovýskumnej činnosti, počet riešených úloh zväčša v medzinárodnom kontexte prevyšuje fakultný štandard (má cca 10 kapitol v knižných publikáciách), napriek náročnej funkcii si nájde čas na vystúpenia na konferenciách a publikačnú činnosť v odborných časopisoch. To ju oprávnilo podať si dekanovi fakulty žiadosť o začatie inauguračného konania. Vo vedeckej, pedagogickej i tvorivej oblasti sa venuje prednostne problematike zonálnych štruktúr, urbanistickej ekonómii, urbanistickému manažmentu a metodike územného plánovania. So svojimi študentmi, ktorých vedie v ateliéroch dosahuje vždy výborné výsledky, vie ich osloviť ponukou atraktívnej témy, postupmi, osobným vzťahom. V tomto je ozaj príkladnou vysokoškolskou učiteľkou. V tomto prípade platí - jablko nepadlo ďaleko od stromu.

Osobne musím spomenúť obdobie našej spolupráce vo funkciách prodekanov. Bolo mi radostné sledovať ako si sama pred sebou v záujme rozvoja fakulty vytyčovala ciele - po prijatí nového zákona v roku 2002 postaviť na nové nohy doktorandské štúdium, spolu sme založili systém mobilít štúdiá, najúspešnejší na STU. Pri týchto príležitostiach Luba ako prodekanica nadviazala pre fakultu mnoho cenných zahraničných kontaktov. Fakulta si nemohla nevšimnúť odborné a ľudské kvality doc. Vitkovej a tak od roku 2002 je len druhou architektkou od obdobia v histórii FA, ale aj predtým FAPS a SvF, ktorá vykonáva funkciu prodekanicy.

Keď som spomenul meno Grandtnerovcov, nedá mi nespomenúť vzťah Luby k športu. Bola aktívnou lyžiarkou, dnes okrem náročnej práce v škole sprevádza syna na preteky v horskej cyklistike. Myslím si, že aj šport pomohol formovať významné osobnostné črty našej kolegyne - zdravú ambicióznosť, zmysel pre fair play, súdržnosť.

Mohol a mal by som napísať o Ľubici Vitkovej pri príležitosti jej životného jubilea, na ktoré mimochodom vôbec nevyzerá, oveľa viac. Poznám ju však ako skromnú dámu, ktorá si nepotrpí na oslavné reči. Takže namiesto ďalších oslavných triád - všetko najlepšie, veľa zdravia, spokojnosť a úspechov v súkromnom a pracovnom živote. A nezabudni aj naďalej užívať: denne trocha urbanizmu nezaškodí organizmu.

prof. Ing. arch. Bohumil Kováč, PhD.

:: Ľubke k 50-tke

Dnes je sviatkov ako maku: ráno štart nového roku, teraz zasa k tomu sviatku pridávame päťdesiatku.

Či jak ráno v tom talári tak i teraz krásne žiari hviezda nášho sedenia aj ozdoba vedenia!

Tak je to už veru isté, že sa ku nám isto-iste pridala tiež do klubu, (zjmní jeho podobu),

bude u nás prvou dámou na celej fakulte známou: Ľubka - naša prodekanica prvotriedna štatutárka.

Tak jej ku tej výročnosti prajme v plnej úprimnosti čo si hádam sama želá - nech je rodinka vždy celá,

keď sa z diaľky vracia dcéra nech má šťastie na frajera, synovi nech z blata prúdov vyjdú celé kosti údov,

nech je krásna ako dosiaľ, bo hoc prešiel prvý ošiaľ nech manžel vždy plní sľuby (žena je vraj taká pekná ako ju muž ľúbi).

Nuž a v našej spoločnosti nech je jadrom spokojnosti, jak korenie z guľáša pohodu nám prináša,

schopnosťami mimoriadna profesorka nech je riadna, nech si u nich na ústave užívajú vždy to pravé:

plné hrste optimizmu
 zabezpečí urbanizmu.
 Nech slúchajú ju študenti
 tí slabší aj prominenti,

nech jak Fico v parlamente
 má oporu v Manažmente
 U nás vždy má podporu,
 jak u svého práporu,

(len nech dobre núka hostí,
 nech sa tu dnes nik nepostí.)

A nám zo štvrtého štoku
 nech naleje trochu moku,
 keď jej, čo je jak ruže púčik
 dáme aj ku šťastiu Klúčik.

Ing. arch. Pavel Náhalka, PhD.

Foto: J. Saporová a Ing. arch. Eva Oravcová, PhD.

:: Už tradične

Je už tradíciou, že prodekan Fakulty architektúry STU pre rozvoj fakulty a sociálnu starostlivosť Ing. arch. Branislav Somora, PhD. sa pravidelne stretáva s pracovníkmi fakulty pri príležitosti ich životných a pracovných jubileí. Na septembrovom stretnutí sa zišiel hojný počet pracovníkov, keďže išlo o obdobie za júl, august a september. Životné jubileum oslávili pp. doc. Ing. arch. Ľubica Vitková, PhD., Margita Bölcsová, Gabriela Havierniková, Eva Halušková, Anna Kavecká, Lýdia Ondrušíková a páni doc. Ing. arch. Vladimír Šimkovič, PhD., Ing. arch. Milan Andráš, PhD., doc. Ing. arch. Peter Csellágh, PhD., akad. mal. Vladimír Petřík a Michal Timm.

:: Medzi jubilantmi boli aj prodekanka FA STU
 doc. Ing. arch. Ľ. Vitková, PhD., doc. Ing. arch. P. Kardoš, PhD.
 a akad. mal. Vladimír Petřík.

Pracovné výročie mali Ing. arch. Ľubica Selcová, PhD., Marcelka Jankovičová, Ružena Machanová, Ľubica Palovičová, Ing. Katarína Gécová, prof. Ing. arch. akad. arch. Ivan Petelen, PhD. a doc. Ing. arch. Peter Kardoš, PhD.

V príhovore sa prodekan fakulty pre rozvoj fakulty a sociálnu starostlivosť Ing. arch. B. Somora, PhD. prihovoril k jubilantom a zhodnotil ich prínos pre fakultu a poďakoval im za dobre vykonanú prácu. Ocenil ich pracovné úsilie malým darčekom, ďakovným listom a pri pracovných jubileách aj finančnou odmenou.

Stretnutie potvrdilo správnosť smeru, akým sa naplňa Program sociálnej starostlivosti o zamestnancov Fakulty architektúry STU.

Srdečne všetkým blahoželáme.

- kf -

Foto: J. Saporová

:: Za akad. mal. Milanom Lehmdenom

Sedel som v aute na autostráde v smere na Trenčín a Novú Dubnicu, kde sa narodil v roku 1949 Milan Lehmden, keď so sa z mobilu dozvedel, že nás dnes ráno 4. septembra navždy opustil.

:: Akad. mal. Milan Lehmden.

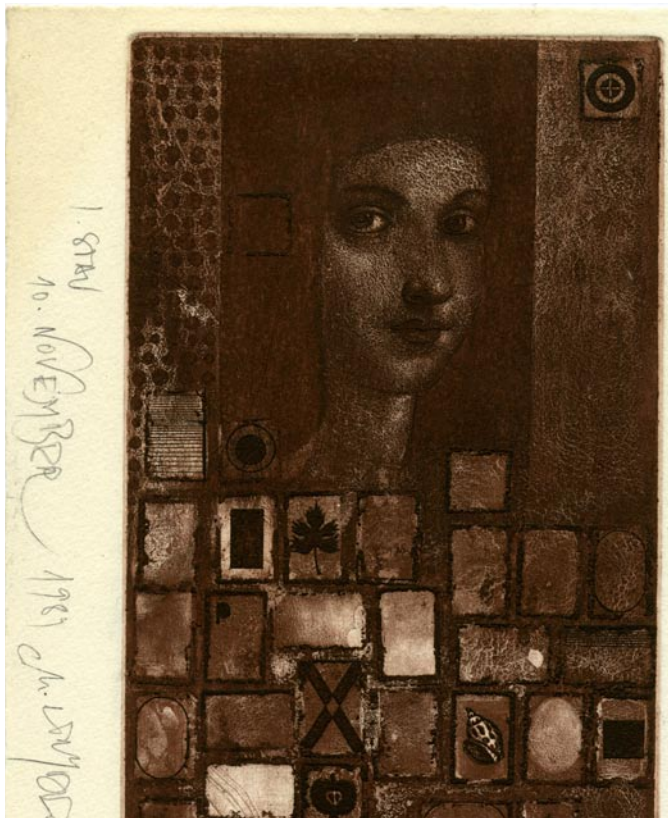

Mobily nerozlišujú dobré a zlé správy. Oznamujú ich rovnako rýchlo. Milan s citlivosťou vnímavého umelca a pedagóga vedel rozlišovať a trápil sa tými zlými a z tých dobrých sa vedel tešiť. To bolo asi prvé, čo ma napadlo a potom som zle odbočil a ani neviem, ako som zastal na lesnej ceste.

Asi to tak malo byť, asi to bola tá chvíľa, keď som v lese, ktorý Milan tak miloval, o ktorom vedel rozprávať a kam sa rád vracal,

povedal smerom hore pomedzi septembrové listy k oblakom:
„ Milan, vždy som mal rád Tvoje prekvapenia s korením
špecifického humoru, ale toto Ti nevyšlo.“

:: Akad. mal. Milan Lehmden: Stav.

Vložil som do prehrávača Armstronga a počúval v lese jazz. Aj ten mal rád a niečo o muzike vedel, rovnako ako mal rád aj umenie a školu, študentov, kolegov a život vôbec. A o tom všetkom NIEČO vedel. Bohém s pedantériou profesora matematiky presne začínal hodiny kreslenia a ako správny bohém končil korekcie s noblesou šľachtica dávno po záverečnej. O linke, svetle, tieni, perokresbe, šrafúre viedol konšpiratívne rozhovory s detektívnou zápletkou a zábavným rozuzlením.

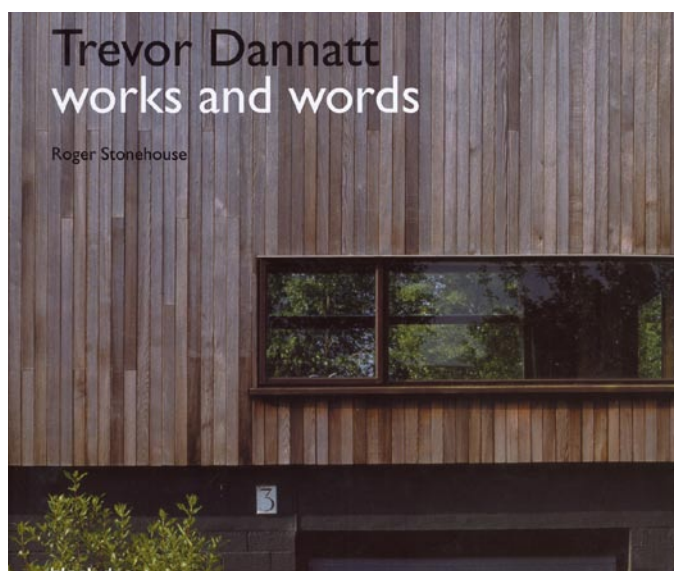
Človek si naozaj uvedomí, že niečo, niekoho mal, až keď je to všetko definitívne preč. Armstrong končí. *What a wonderfull world.* V lese je ticho, pohoda. Milan prídem na kus reči pomedzi padajúce listy.

doc. akad. soch.
Milan Lukáč

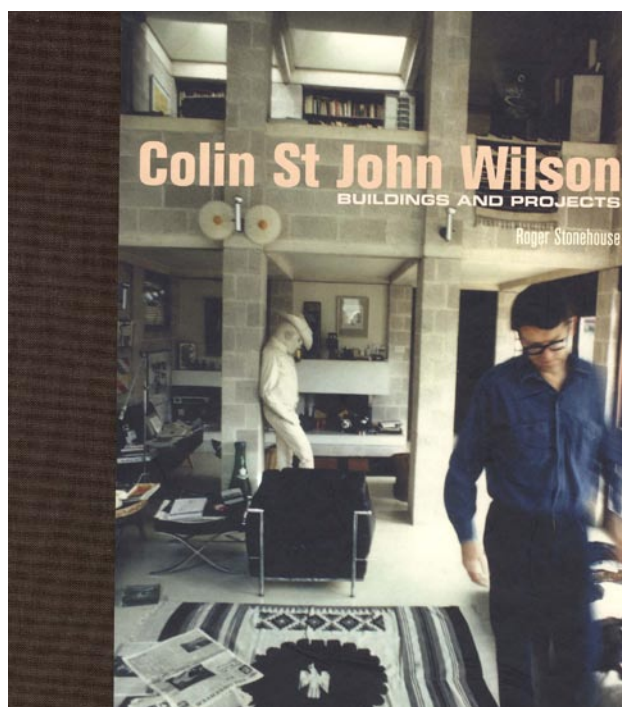
:: Knihy od profesora Rogera Stonehousea

Profesorovi Rogerovi Stonehouseovi udelil rektor v roku 1999 čestný doktorát Slovenskej technickej univerzity za vzájomnú spoluprácu s Fakultou architektúry.

V rokoch 1995-1999 s finančným príspevkom Britskej rady prebiehal spoločný projekt so Školou architektúry na Manchesterskej univerzite. Prof. Stonehouse v tom čase niekoľkokrát prednášal na našej fakulte, viedol krátkodobé tvorivé ateliéry a podieľal sa na príprave spoločných vedeckých seminárov tak na domovskej pôde v Manchestri, ako aj na našej fakulte. Veľmi zaujímavou bola prednáška, v ktorej porovnával vtedy dve najnovšie realizácie knižníc európskeho významu, Britskej knižnice (British Library) od architekta Colina St John Wilsona v Londýne a novej Francúzskej národnej knižnice (Bibliothèque nationale de France) od Dominiqua Perraulta v Paríži. Zdravotné ťažkosti, ktoré prof. Stonehousea postihli po roku 2000 nás prinútili utlmiť sľubne sa rozvíjajúce vzájomné kontakty, ale ostali sme v stálom písomnom styku.

V máji nás potešil balíkom, v ktorom poslal svoju najnovšiu knihu o britskom architektovi Trevorovi Dannattovi (Roger Stonehouse: Trevor Dannatt: works and words. London : Black Dog Publishing, 2008.) a knihu o autorovi novej britskej knižnice v St Pancras v Londýne Colin St John Wilsonovi (Roger Stonehouse: Colin St John Wilson: Buildings and Projects. London : Black Dog Publishing, 2007.). Obaja architekti sú významné postavy britskej architektonickej scény, Colin St John Wilson, okrem kariéry medzinárodne uznávaného tvorivého architekta bol 14 rokov dekanom Školy architektúry na Univerzite v Cambridge, s ktorou sa spája aj meno Trevora Dannatta.

Práce oboch architektov sú blízke môjmu naturelu, nenavrhujú budovy pre titulné listy architektonických časopisov, ale pre ľudí, pre užívateľov, návštevníkov, i nezainteresovaných okoloidúcich. Odporúčam si ich nielen prezrieť, ale i začítať sa do inšpiratívnych textov čestného doktora našej STU profesora Rogera Stonehousa.

prof. Ing. arch. Julián Kepl, PhD.

:: Informácia o čerpaní sociálneho fondu FA STU za obdobie od 1.1.2008 – 30.6.2008

Čerpanie sociálneho fondu na FA STU podľa jednotlivých položiek za obdobie od 1.1.2008 – 30.6.2008 je nasledovné:

:: príspevky na stravovanie	108.270,- Sk
:: príspevok na dopravu do zamestnania a späť	4.741,- Sk
:: príspevok na individuálnu regeneráciu duševných a fyzických síl (rok 2007)	314.707,- Sk
Celkom	427.718,-Sk
	xxxxxxxxxxx

Ing. Alica Horňáková

:: Beh sveta - beh farieb Lightshow Bardejov 25.-27.8. 2008

V dňoch 26. a 27. augusta 2008 sa v meste Bardejov konal 16. ročník odborného seminára k problematike mestských pamiatkových centier. Kontakt s hlavnou témou prvého dňa *Večerný obraz mesta a osvetľovanie pamiatok.*

Sprievodnou akciou bola tento rok svetelná šou Experimentálne osvetlenie časti hradieb mesta Bardejov. O jej realizáciu sa postarala firma proJGS s. r. o., ktorá požiadala Fakultu architektúry STU o vytvorenie ideového konceptu. Práca mala mať charakter spolupráce študentov architektúry a svetelných technikov. A tak sme sa cez Ing. arch. Beatu Polomovú, PhD. k slovu dostali zase my...

Návrhu predchádzalo oboznámenie sa s poskytnutou svetelnou technikou, jej parametrami, vlastnosťami a použitím. To bolo stretávacím bodom komunikácie dvoch rozdielnych profesií. Torzo hradieb nebolo chápané ako pamiatkový objekt, ale ako nositeľ svetelnej stopy a farby podľa zámeru autora.

Vpracovala sa idea návrhu, ktorá bola konfrontovaná s technickými možnosťami. Vznikol koncept pod názvom Beh sveta - beh farieb, ktorý nám nachvílu sprítomnil boj o hradby. Farebné svetelné zmeny vyjadrujú dramatické situácie. Víťazí raz jeden, raz druhý... Mohutné steny, veže, most... Severovýchodný barbakán však zostáva stredom obranného systému. Svetlom dostane farbu. Nebude prekážkou, ale pozývajúcim srdcom.

Experimentálna svetelná šou bola odprezentovaná samostatnou prednáškou v rámci seminára. Pozvaná bola nielen odborná verejnosť, ale aj obyvatelia mesta a jeho návštevníci. Akcia sa nezaobišla bez menších technických problémov, ktoré neovplyvnili jej jedinečnosť a zážitok z nej.

Vďaka tejto akcii sme mali možnosť vyskúšať si vytváranie obrazov scény cez reálne svetelné stopy a farbu svetla. Spoznali sme účinky umelého svetla na historickej štruktúre, ktorá sa nezaobíde bez idey prezentujúcej jej esenciu. Zároveň sme mali možnosť odskúšať si spoluprácu architekta s výrobnou a dodávateľskou firmou...

Fotodokumentácia od firmy Leaderlight z celej akcie sa nachádza na internete:

<http://www.leaderlight.sk/?ll=references&show=111#111>

Bc. Vladimír Schmidt

Informačné listy FA STU Bratislava

ročník 15, 2008/2009, č. 1-2
september-október

Vydáva: FA STU, Námestie slobody č. 19
812 45 Bratislava

Šéfredaktorka: Mgr. Kvetoslava Ferková

Kontakt: 0918665026, 02/5727 6178

e-mail: ferkova@fa.stuba.sk

Dizajn: Mgr. art. Braňo Hlaváč

Layout: Mgr. Kvetoslava Ferková

ISSN 1337-2475

Registrácia: MK SR 3732/2007. TS B8